Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra ADAM HOMO ET DIGT (1839-1848)

Citation: Paludan-Müller, Fr.: ”Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind”, i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm02-shoot-idm139964414199840/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind

Den anden Virkning var, da til at tænke
Han næsten hele Dagen nu fik fri,
At sig tilbunds hans Tanke kunde sænke
I Dybet af en sort Melankoli.
Her Led for Led den dømned sig en Lænke,
Som snart han selv og Alting smægter i;
Hvis Kjæder Dag for Dag sig mere stramme,
Saa hver Bevægelse tilsidst de lamme.

Hen over Jorden skuer han at rulle
Den Seiersvogn, paa hvilken Skjæbnen staaer
Med begge Hænderne af Spirer fulde,
Som ud i Menneskenes Liv den saaer.
Den rynker Brynet — Alt er Nat og Kulde;
Den smiler — frem i Straaler Solen gaaer;
Lig Storm hen over Slægterne den bruser,
Og Hjulet under den hvert Hjerte knuser.

Hvor kan han i sit eget Liv nu fatte
Inconsequenserne, som aldrig han
At finde Nøglen til var før istand;
Og hvor han fast sig i den Tro nu satte,
At Livets Stød ei Sjælen blot udmatte,
Ei Tankelivet blot paavirke kan,
(Da Liv paa Liv maa kunne Virkning have)
Men og maa gjøre Villen reent til Slave.

Min Villie vel regerer i mit Bryst,
Men skal der handles, intet meer den mægter,
Saa denne Frihed gi'er en fattig Trøst.
Mod Skjæbnen, som omfatter Jordens Slægter,
Forgjæves i min Afmagt kun jeg fegter;
Thi hver Tilskikkelse af Sorg og Lyst,
Hver Tilstand, som af Skjæbnen ny beredes,
Mig og mit Hjerte danner anderledes.

Bestedt i Nød, jeg sørge maa — i Lykke
Min Sjæl nødvendigviis sig føler glad;
Mit Mod henvisne maa i Modgangs Skygge,
I Medgang styrkes det ved Haabets Bad;
Folks Kjærlighed mit Hjerte maa henrykke,
Ved Krænkelser opvækkes maa mit Had;
Saa Skjæbnen just min Villie frem maa kalde:
Er Graven gravet, maa jeg i den falde!

Saa tænkte nu vor Helt, men anderledes,
End her det gives kan, med Kraft og Ild;
Thi h a n s Tilværelse jo stående paa Spil,
H a n s Undergang det er jo, som beredes.
For hver en Tanke, hvorved Hjernen hedes,
En bitter Følelse der kommer til,
Og kun paa Tid og Time nu han grunder,
For, efter Skjæbnens Villie, at gaae under. —

Det var en Sommeraften i August,
Og som et Net hen over Hovedstaden
Tusmørkets Skyggeslør sig brødte just:
Da mellem Folk, der fyldte Promenaden,
Han halv fortvivlet drev omkring paa Gaden,
Imedens Aftenluftens milde Pust,
Og Lyd af glade Stemmer, som han hørte,
Alt meer og meer op i hans Hjerte rørte.

Hør, hvor de fryde sig, de blinde Daarer!
Han sagde ved sig selv, mens frem han gik:
De see ei Pilen, som maaskee dem saarer
Imorgen med det dødelige Stik.
Bag dette Latterskiil sig skjule Taarer;
For Mennesket det er en gammel Skik,
At vise frem hvad ei hans Indre mener,
Thi Løgn og Sandhed lige tro han tjener.

Da hans Critik først her var under Seil,
Den hverken Himmel eller Jord forsømte:
Saae o p han, fandt ved Skaberen han Feil,
Der selv var salig, mens hans Skabning tømte
Den bittre Drik, hvortil han streng den dømte;
Saae n e d han, blev Alverden ham et Speil,
Der Menneskenes Indre ret ham klared,
Mens Haardhed, Falskhed, Løgn det aabenbared.

Af slig Betragtning Giften ud han drager
Som af en galdefyldt og bitter Rod;
Og ved et Gadehjørne just han stod,
Hvor Maal af sin Elendighed han tager,
Mens Tankerne, hvis Brand hans Hjerte nager,
I deres Løb ham ingen Hvile lod;
Thi hver en Slutning altid længer ruller —
Da rørte Nogen bagfra ved hans Skulder.